

V Chestertonově díle jsem rozlišil tyto základní protikladné tendence:

1. tendence k polysémantičnosti, ke vnímání jazyka a světa ozvláštňeně, z nízkých úhlů

2. tendence k ideologické monosémantičnosti; a

3. tendenci pojímat to, co se týká Chestertonovy osobní ideologie, velmi zaujatě a výhradně z jednoho úhlu pohledu- tendenci k ideologické monosémantičnosti. Druhá tendence (ač od počátku přítomná) přitom v Chestertonově díle postupně slábla. Ona tendence k polysémantičnosti se z Chestertonova díla zcela neztrácela, stále více ale sloužila Chestertonově ideologii zavrhuující město ve prospěch venkova a odmítající přiznat jakoukoli hodnotu (i schopnost vybudovat civilizaci a opravdovou demokracii) všem křesťanským a katolickým národům. Další dvojicí tendencí, které jsem rozlišil v Chestertonově tvorbě, jsou tendence k popření a k znovupotvrzení. Ty chápu v duchu Bachtinovy kategorie karnevalovosti (Uejíž mnohé prvky se hojně vyskytují v Chestertonově díle), modifikované pojetím A. Gureviče a antropologa V. Turnera, jako komplementární principy: princip podvracení, popření (či zproblematizování) skutečnosti a společenského řádu vede k opětné afirmaci, znovupotvrzení, dokonce posílení řádu. V odlišných recepčních kontextech, v závislosti na odlišných "horizontech očekávání", pak zákonitě tato "polytendenčnost" vyvolávala odlišné interpretace, většinou jednostranně (v duchu H. Blooma "tvořivě") zdůrazňující pouze jednu ze zmíněných tendencí.

...